

Autosnelweg

Trondheim–Kristiansand

Noorwegen

Autoweg (Motortrafikkvei)

Snelweg (Motorvei)

- De E39 is een Europese weg in Noorwegen.
- De weg vormt de hoofdas door het westelijke fjordengebied van Zuid-Noorwegen en loopt vanaf Kristiansand via Stavanger, Bergen en Ålesund naar Trondheim.
- Behalve dat de route vaak door veerdiensten onderbroken is, zitten er ook veel grote kunstwerken in, zoals lange tunnels en bruggen.
- De E39 voert door één van de meest spectaculaire landschappen van Europa.
- De weg is 1.085 kilometer lang, waarvan 19 kilometer als motorvei, voornamelijk in Bergen.

Routebeschrijving

- De E39 begint in Kristiansand, waar de E39 uit Denemarken via de veerdienst vanaf Hirtshals komt.
- Hier begint ook de E18, die naar Oslo loopt.
- De E39 loopt westwaarts vanuit het centrum en is deels ongelijkvloers.
- Het landschap is hier nog niet al te spectaculair, met een heuvelachtige zuidwestkust.
- De E39 volgt de zuidkust van Noorwegen, die langzaam overgaat in de westkust, zodat de E39 ook langzaam in noordelijke richting draait.
- Veel grote plaatsen liggen er niet in dit gebied, vooral wat groot uitgevallen dorpen.
- Even voor Flekkefjord volgt een grote hangbrug, waarna de E39 wat landinwaarts langs Eigersund loopt.
- Noordelijker wordt het landschap bergachtiger, en bereikt men Sandnes, een zuidelijke voorstad van Stavanger.
- Dit deel van de E39 is ongelijkvloers uitgebouwd als motorvei en motortrafikkvei.
- De snelweg telt 2x2 rijstroken en bedient Sandnes en loopt tot aan het centrum van Stavanger.
- Hierna slaat de E39 af, en loopt noordwestwaarts, waarna een lange tunnel, een dam en weer een lange tunnel naar Rennesøy.
- Hierna volgt de eerste veerdienst van de E39, die naar Bokn gaat.
- Hierna loopt de E39 noordwaarts over een serie eilanden en passeert door heuvelachtig kustgebied.
- Er volgt daarna weer een lange tunnel, waarna men in Stord uitkomt.

Noorwegen

- Na Stord volgt weer een veerdienst, dit keer een langere route naar Halhjem.
- De E39 loopt daarna naar het stedelijk gebied van de stad Bergen.
- De E39 loopt door de zuidelijke voorsteden als reguliere hoofdweg met enkele ongelijkvloerse kruisingen, en wordt dan in het centrum van Bergen een motorvei.
- Naar het westen loopt de RV555, die naar de westelijke voorsteden loopt.
- De E39 is hier dubbelgenummerd met de E16, die uit Edinburgh komt.
- Er volgt een lange tunnel langs Bergen, waarna de snelweg de noordelijke voorsteden van de stad bedient.
- Bij Nyborg slaat de E16 af om landinwaarts te lopen, waarna de E39 verder noordelijk door het kustgebied loopt.
- Er volgt een lange spectaculaire brug, de Nordhordlandsbrua.
- Noordelijker loopt de E39 wat verder landinwaarts, door een spectaculair bergachtig gebied.
- Bij Oppedal volgt een korte veerdienst over het Sognefjord, waarna de E39 het Sognefjord een stukje volgt, en daarna door de bergen landinwaarts loopt.
- De uitzichten zijn in dit gebied ronduit spectaculair.
- Via Stryn loopt de weg naar Volda, over de Kvivsvei.
- De gletsjers lopen in dit gebied bijna tot in zee.
- Er volgt dan een aantal korte veerdiensten om bij de stad Ålesund te komen, waarna de E39 naar het oosten afbuigt, over schiereilanden met besneeuwde bergen.
- Tussen Vestnes en Molde volgt een wat langere veerdienst, waarna de E39 ten zuiden van Kristiansund langs loopt, met weer een paar korte veerdiensten.
- Het laatste deel naar Trondheim voert door een wat lager bergachtig gebied, waarna de E39 in Trondheim op de E6 eindigt.

Geschiedenis

Wegnummerguschiedenis

- Het nummer E39 is pas in 2000 toegekend, het deel van Kristiansund naar Stavanger was daarvoor bewegwijzerd als de riksvei 1 en van Stavanger naar Kristiansand als onderdeel van de E18.
- Voor 1992 was het deel van Ålesund naar Stavanger als riksvei 14 bewegwijzerd.

Noorwegen

Rogaland & Hordaland

- De snelweg tussen Stavanger en Sandnes opende medio jaren 90, en de snelweg door Bergen in 1988.
- Op 16 oktober 2014 opende een flyover over de rotonde tussen de E16 en E39 aan de noordkant van Bergen, evenals de aansluitende dubbelbuizige Eikåstunnel.

Sogn og Fjordane & Møre og Romsdal

- Op 10 december 2012 opende een nieuw tracé van de E39 tussen Torvund en Teigen, langs de noordzijde van het Sognefjord, inclusief een 2.100 meter lange tunnel.
- Een grotere omlegging volgde op 22 september 2012, toen de Kvivstunnellen gereedkwam.
- Hiermee kwam de veerdienst via Volda te vervallen, de E39 is toen omgelegd over de oostelijkere route via de Kvivstunnel.
- Dit deel heet ook wel de Kvivsvegen.
- Tussen 2009 en 2013 is de E39 bij Batnfjordsøra over 9,4 kilometer omgelegd.
- Dit was kortstondig een tolweg, maar de tol is per 28 januari 2014 alweer geschrapt.

Orkdal

- Westelijk van Orkanger in de gemeente Orkdal is de E39 over een nieuw tracé aangelegd.
- 10 kilometer hiervan was daadwerkelijk nieuwe weg, de rest is over de voormalige Fv. 714 geleid.
- Bij Stokkhaugen is een nieuwe ongelijkvloerse aansluiting aangelegd, en de nieuwe route heeft inhaalstroken.
- De aanleg begon eind 2012 en de weg is op 2 oktober 2015 opengesteld.
- Op 6 maart 2014 opende hiervan de 785 meter lange Harangstunnellen.

Tunnels en bruggen

- brua = brug
- tunneler = tunnel

Noorwegen

Object	Openingsjaar
➤ Lotetunnelen	1966
➤ Eikefettunnelen	1980
➤ Hagelsundbrua	1982
➤ Fløyfjellstunnelen	1988
➤ Jernfjellstunnelen	1989
➤ Skrikebergstunnelen	1990
➤ Kirkeheitunnelen	1992
➤ Byfjordtunnelen	1992
➤ Gjemnessundbrua	1992
➤ Bergsøysundbrua	1992
➤ Mastrafjordtunnelen	1992
➤ Nordhordlandsbrua	1994
➤ Masfjordtunnelen	1995
➤ Bømlafjordtunnelen	2000
➤ Stordabrua	2000
➤ Bogstunnelen	2004
➤ Storsandstunnelen	2005
➤ Viggjatunnelen	2005
➤ Vatlandstunnelen	2006
➤ Teistedalstunnelen	2006
➤ Fedafjorden bru	2006
➤ Nipetunnelen	2008
➤ Norevikstunnelen	2012
➤ Kvivstunnelen	2012
➤ Eikåstunnelen	2014
➤ Harangstunnelen	2014

Toekomst

- Het is de bedoeling om uiteindelijk een veerdienstvrije E39 te realiseren door de bouw van lange tunnels en grote bruggen.
- Mogelijk krijgt de E39 diverse recordbruggen, en de langste verkeerstunnel ter wereld, de Boknafjordtunnel.

Noorwegen

Kristiansand

- Rond Kristiansand is een noordelijke rondweg gepland die de E18 met de E39 moet verbinden.
- Dit wordt een 2x2 snelweg met een maximumsnelheid van 110 km/h.
- In mei 2015 is het aanbevolen tracé gepresenteerd, voor 70% een ondergrondse snelweg langs de noordkant van de stad.
- Op 26 februari 2016 werd het definitieve tracé gekozen, waarbij de geplande maximumsnelheid is verhoogd van 100 naar 110 km/h.

Kristiansand - Stavanger

- Het is gepland om een 32 kilometer lange autosnelweg aan te leggen, tussen Lindelia en Livold met een maximumsnelheid van 100 km/h.
- Het is gepland om met de aanleg in 2018 te starten.
- Op termijn moet er een autosnelweg komen van Kristiansand tot Stavanger.
- Op 14 april 2015 is daartoe een concessiehouder (veiselskap) opgericht die voor 130 miljard kronen (circa € 15 miljard) de E18 en E39 moet opwaarderen als snelweg tussen Oslo en Stavanger.
- Op 15 mei 2015 werd een variant dicht langs de kust aanbevolen voor het 105 kilometer lange traject Fedafjord - Ålgård.
- Deze is 17 kilometer korter en vermindert de reistijd met 39 minuten.
- Uitgangspunt is een autosnelweg waar 110 km/h gereden mag worden.

Ålgård – Hove

- In 2015 is het tracé vastgelegd van de E39 tussen Ålgård en Hove, net ten zuiden van Stavanger.
- Dit deel is 14 kilometer lang en wordt aangelegd als motorvei met een maximumsnelheid van 110 km/h.
- De aanleg start mogelijk medio 2019.

Noorwegen

Stavanger

- In februari 2015 begonnen werkzaamheden om 1,5 kilometer van de E39 tussen Hove en Sandved bij Sandnes, net ten zuiden van Stavanger, naar 2x2 rijstroken te verbreden.
- Hiervoor moet een nieuw viaduct gebouwd worden.
- De aanleg kost 330 miljoen kronen (circa € 38 miljoen) en duurt tot juni 2017.
- Noordelijker wordt in Stavanger zelf de Eiganestunnel aangelegd, een 3.750 meter lange dubbelbuisige tunnel.
- Dit is onderdeel van Ryfast, deelproject E39 waarbij 5 kilometer nieuwe snelweg wordt aangelegd.
- De aanleg begon in begin 2014.
- Het project moet medio 2019 gereed zijn.

Stavanger - Bergen

- Alle veerdiensten tussen Stavanger en Bergen moeten vervangen worden door tunnels en bruggen.
- De reistijd moet dan gereduceerd worden van 4,5 uur naar 2 uur.
- Het uitgangspunt van de nieuwe projecten is een autosnelweg met een maximumsnelheid van 110 km/h.

Boknafjord (Rogfast)

- Er zijn plannen voor het zogenaamde "Rogfastproject", een oeververbinding onder het Boknafjord, met een 26,5 kilometer lange tunnel onder zee, die 392 meter beneden zeeniveau gaat om onder het fjord door te gaan.
- Het zal de langste wegtunnel, en diepste onderzeetunnel ter wereld worden.
- De tunnel krijgt 2x2 rijstroken in twee buizen met een maximumsnelheid van 90 km/h.
- Halverwege de tunnel komt op circa -270 meter een ondergrondse diamantaansluiting naar het eiland Kvitsøy, die met een spiraal naar de oppervlakte komt.
- De tunnel wordt tussen 2016 en 2024 aangelegd.

Noorwegen

Stord - Os (Hordfast)

- Er zijn plannen om de E39 met bruggen en tunnels op te waarderen tussen Stord en Os, als motorvei.
- De verbinding moet een veerdienst die 55 minuten duurt vervangen.
- Dit heet het "Hordfastproject", en bestaat uit diverse alternatieven.
- Het grootste technische knelpunt is het Bjørnafjord, dat overal meer dan 500 meter diep is en 5,5 kilometer breed is.
- Dit is te breed voor een reguliere brug- of tunneloplossing.
- In eerste instantie werden alternatieven westelijker van het fjord, via Austevoll ontwikkeld, waaronder een 8,8 kilometer lange tunnel onder het Korsfjord en een 8,5 kilometer lange tunnel onder het Selbjørnsfjord.
- Deze alternatieven zijn in 2014 afgefallen, en men heeft daarna alternatieven ontwikkeld die wel rechtstreeks over het Bjørnafjord gaan, als drijvende brug of drijftunnel.
- Ook zijn grote hangbruggen van 1.200 tot 1.600 meter gepland over het Langenuen, de smalle zeestraat tussen Stord en Tysnes.
- Op Tysnes zijn daarnaast nog kleinere bruggen of tunnels noodzakelijk.
- Het gehele project Stord - Os omvat 51 tot 55 kilometer nieuwe autosnelweg met 2x2 rijstroken en een maximumsnelheid van 110 km/h.

Os - Bergen

- Tevens is een snelweg tussen Os en Bergen gepland, met een serie tunnels en bruggen, waarvan de Lysehorntunnellen met 9 kilometer het langste is.
- Dit snelwegdeel wordt 18 kilometer lang, grotendeels in tunnels gebouwd.
- De Noorse regering gaf op 12 september 2014 het groene licht voor het project.
- Dit deel wordt tussen 2015 en 2021 aangelegd.
- Op 2 juni 2015 werd het eerste contract getekend, gevolgd door een tweede grote contract op 29 juni 2015[25] en een derde grote contract op 28 augustus.
- De aanleg begon officieel op 3 september 2015.
- De reistijd tussen Os en Bergen bedraagt momenteel 35 minuten buiten de spits.
- Dit wordt gereduceerd naar 17 minuten.

Bergen - Knarvik

- Ten noorden van Bergen is de Nyborg-Klauvanesetverbinding gepland, een snelwegverbinding met een 4,3 kilometer lange tunnel die gepland was om vanaf 2015 aangelegd te worden, maar waarvan de planologische voortgang onduidelijk is sinds 2012.
- Noordelijk van Bergen moet dan een 8 kilometer lang nieuw tracé van de E39 tot de Hordalandsbrua worden aangelegd.

Noorwegen

Sognefjord

- Voor een vaste oeververbinding over het Sognefjord worden momenteel oplossingen nader bestudeerd.
- Kansrijke oplossingen zijn een drijvende tuibrug of drijvende tunnelbuizen net onder het wateroppervlak, of een combinatie van deze twee.

Sulafjord

- Het Sulafjord bij Hareid, niet ver van Ålesund is bijna 3 kilometer breed op het smalste punt.
- Het is gepland hier een vaste oeververbinding aan te leggen.
- Mogelijke oplossingen zijn een drijvende brug, een drijftunnel of een hangbrug met één mega-overspanning van 2.800 meter met pylonen van 415 meter hoog, die het tot veruit de langste hangbrug ter wereld zou maken.

Romsdalsfjord

- Onder het Romsdalsfjord bij Molde komt een 15,5 kilometer lange tweebuizige tunnel met 2x2 rijstroken, aansluitend op een grote hangbrug met een hoofdoerspanning van 1.600 meter tussen Otrøya en het vasteland bij Molde.
- Het gehele project is 22 kilometer lang en wordt gedimensioneerd op 100 km/h.

Halsafjord

- Het Halsafjord ten oosten van Kristiansund is 2 tot 4 kilometer breed.
- Hier is een hangbrug met een overspanning van 2.050 meter een mogelijke oplossing.
- Dit zou langer zijn dan de huidige langste hangbrug ter wereld, maar korter dan een mogelijke hangbrug over het Sulafjord.

Verkeersintensiteiten

- In Kristiansand rijden dagelijks 42.000 voertuigen, wat buiten de stad daalt naar zo'n 7.000 voertuigen.
- Bij Lyngdal rijden 5.000 voertuigen en 5.600 bij Flekkefjord.
- In Sandnes rijden 29.000 voertuigen, oplopend naar 52.000 voertuigen in Stavanger.
- Dagelijks rijden 7.700 voertuigen door de Byfjordstunnellen, en maken 3.500 voertuigen gebruik van de veerdienst bij Rennesøy.
- Langs Haugesund rijden 7.600 voertuigen en 4.000 voertuigen door de Bomlafjordtunnellen. 2.500 voertuigen gebruiken dagelijks de veerdienst van Sandvika naar Haljem, waarna de intensiteiten bij het centrum van Bergen stijgen naar 50.000 voertuigen per etmaal.

Noorwegen

- Ten noorden van Bergen rijden 46.000 voertuigen op het deel dat is dubbelgenummerd met de E16, waarvan er nog 15.000 voertuigen over zijn op de Nordhordlandsbrua.
- Verder noordelijk wordt de E39 rustiger, dagelijks rijden 1.600 voertuigen door de Jernfjelltunnelen.
- Dagelijks gaan circa 1.300 voertuigen met de veerdienst over het Sognefjord, wat stijgt naar 12.000 voertuigen in Førde. 1.300 voertuigen gebruiken de veerdienst van Anda naar Lote en 1.500 voertuigen door de Lotetunnelen.
- Bij Volda gaan 1.000 voertuigen met de veerdienst, oplopend naar 18.000 voertuigen door Ålesund.
- Ten oosten van Ålesund rijden 3.000 voertuigen, met 8.500 voertuigen door Molde.
- Het rustigste punt ligt rond Halså, met slechts 800 voertuigen per etmaal.
- Dit stijgt naar 12.000 voertuigen voor het eindpunt met de E6 in Trondheim.

Begin: Kristiansand

Einde: Trondheim

Lengte: 1.085 km

Maximumsnelheden

- De maximumsnelheid binnen de bebouwde kom is 50 km/h, alhoewel men op enkele wegen ook snelheden van 40 km/h tegenkomt.
- In verblijfsgebieden wordt steeds vaker een maximumsnelheid ingesteld van 30 km/h.
- Op veel dorps passages op doorgaande wegen mag 60 km/h gereden worden.
- Buiten de bebouwde kom geldt standaard een maximumsnelheid van 80 km/h (ook op autosnelwegen), uitgezonderd op enkele hoofdwegen en autosnelwegen waar 90 km/h, 100 km/h of 110 km/h geldt, dit staat dan met borden aangegeven.
- Sinds 2014 mag op enkele autosnelwegen 110 km/h gereden worden, maar alleen in de zomer.
- Autobussen en auto's met aanhangwagens zijn beperkt tot 80 km/h en auto's met een aanhangwagen of caravan die ongeremd zijn en meer dan 300 kg wegen mogen niet harder dan 60 km/h.
- In november 2014 werd vastgesteld dat nieuwe snelwegen vanaf dat moment op 110 km/h ontworpen worden.

wegtype	Vmax
	
	
	
	

Noorwegen

Trondheim Algemeen

- Trondheim (spreek uit als tronheim) is de hoofdstad van de Noorse provincie Sør-Trøndelag, met ± 182.000 inwoners (2014) de derde stad van Noorwegen.
- Trondheim is gelegen aan de Trondheimfjord.
- De veerdienst Hurtigruten meert aan in de haven van de stad.
- De plaatsen Langørjan, Ringvol, Spongdal en Trolla maken deel uit van de gemeente.

Trondheim Geschiedenis

- Uit de in deze streek gevonden rotstekeningen blijkt dat er al duizenden jaren sprake is van menselijke bewoning in dit gebied.
- In vroegere tijden werden de koningen van Noorwegen tot koning uitgeroepen bij Øretinget in Trondheim.
- Op deze plaats, bij de monding van de Nidelva, vond de vergadering van alle vrije mannen plaats.
- Harald I Haarfagre (Veelhaar/Mooihaar) (865-933) werd hier tot koning uitgeroepen, evenals zijn zoon Haakon de Goede.
- Trondheim werd door de Vikingkoning Olav Tryggvason in 997 na Chr. Kaupangen (= handelsplaats) genoemd.
- Kort daarna werd de naam Nidaros.
- In het begin werd het vaak gebruikt als de zetel van de koning, en daarom de hoofdstad van Noorwegen (tot 1217).
- Leif Eriksson leefde rond 1100 in Trondheim als militair vazal (Oudnoords: Hird-man) van koning Olav.
- Een standbeeld van Leif, een cadeau van de "Leif Ericson Society" in Seattle, staat aan de zee, vlak bij het oude douanekantoor, de aanlegplaats van de cruiseschepen en het nieuwe zwembad.
- Het standbeeld is een replica, het origineel staat in de haven van Seattle.
- Trondheim ligt aan de monding van de Nidelva, beschermd gelegen met uitstekende havencondities.
- De rivier was in de Middeleeuwen diep genoeg voor scheepvaart.
- Een modderlawine maakte de rivier minder bevaarbaar en verwoestte een deel van de haven in het midden van de 17de eeuw.

Noorwegen

- De grote veldslag van Kalvskinnet vond hier plaats in 1179, waarbij koning Sverre Sigurdsson en zijn Birkebeiner strijders zijn rivaal voor de troon Erling Skakke versloeg.
- De stad was de zetel van het (katholieke) Aartsbisdom van Noorwegen vanaf 1152.
- Door de komst van het Lutheranisme in 1537, moest de laatste Aartsbisschop, Olav Engelbrektsson, de stad ontvluchten.
- Hiermee kwam tevens een eind aan het belang van Trondheim als het bedevaartsoord voor monniken, dat de stad vanaf de kerstening door St. Olav rond het jaar 1000 geweest was.
- De stad is verschillende malen getroffen door grote branden.
- Omdat het een stad was van vele houten gebouwen, veroorzaakten de meeste branden grote schade.
- Grote branden verwoestten grote delen van de stad in 1598, 1651, 1681, 1708, 1717 (twee branden in dat jaar), 1742, 1788, 1841 en 1842. De brand van 1651 verwoestte 90% van alle gebouwen in de stad.
- De brand van 1681 leidde tot een bijna totale reconstructie van de stad onder Generaal Johan Caspar von Cicignon uit Luxemburg.
- Brede straten zoals de Munkegaten werden toen aangelegd, zonder dat daarbij gekeken werd naar eigendomsrechten, om te dienen als buffer bij volgende branden.
- Dit gaf de toenmalige stad met ± 8000 inwoners een zekere flair.
- Na het vredesverdrag van Roskilde van 26 februari 1658 werd Trondheim (samen met de rest van Trøndelag) voor een korte periode Zweeds gebied; het gebied werd na 10 maanden terugveroverd.
- Het conflict werd definitief beslist door het Vredesverdrag van Kopenhagen van 27 mei 1660.
- Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd Trondheim vanaf april 1940 (op de eerste dag van de invasie van Noorwegen, Operatie Weserübung) tot aan het einde van de oorlog in Europa in mei 1945 bezet door de Duitsers.

Noorwegen

Trondheim De namen van de stad

- Nadat het in eerste instantie door Olav Tryggvason Kaupangen genoemd werd, heeft de stad lange tijd de naam Nidaros (Oudnoords: Niðaróss) gehad, wat "Monding van de rivier de Nid" betekent.
- In de late middeleeuwen werd de naam veranderd in Trondheim (Oudnoords: Þrónheimr).
- In de Deens-Noorse periode, tijdens de jaren dat het een provinciestad was in de verenigde koninkrijken van Denemarken-Noorwegen, werd de naam gespeld als Trondhjem.
- De woorden heimr, heim en hjem betekenen allemaal thuis, het woord Trond is de naam van een volksstam.
- In navolging van de hernoeming van Oslo in Kristiania werd de naam Nidaros weer geïntroduceerd als officiële naam van de stad voor een korte periode van 1 januari 1930 tot 6 maart 1931.
- De naam werd hersteld om de band van de stad met zijn glorieuze verleden te bevestigen, ondanks het feit dat bij het referendum van 1928 17.163 mensen voor Trondhjem stemden en 1.508 mensen voor Nidaros.
- Er ontstond echter zo'n groot protest, zelfs gepaard gaand met relletjes, tegen de naam dat het Noorse parlement zich genoodzaakt zag een compromis te zoeken, dit werd Trondheim, een naam die iets minder Deens klonk.
- In het Duits wordt de stad Drontheim genoemd.
- Tijdens de Duitse bezetting van 1940-1945 werd het een belangrijke basis voor onderzeeërs (Dora).
- Er werd ook een plan opgesteld om een nieuwe stad voor 250.000 inwoners te bouwen, Neu-Drontheim, dat 15 km zuidwestelijk van Trondheim zou moeten komen te liggen, bij de wetlands van Øysand aan de rand van de gemeente Melhus.
- De nieuwe stad - de noordelijke hoofdstad van het germaanse Scandinavië - had de toekomstige Duitse marinebasis moeten worden van de Noord-Atlantische regio, en tevens de grootste Duitse marinebasis.

Melhus

Melhus

- Melhus is een gemeente in de Noorse provincie Sør-Trøndelag.
- De gemeente telde ± 13.977 inwoners in januari 2005.
- De plaatsen Hovin, Korsvegen, Ler en Lundamo maken deel uit van de gemeente.

Noorwegen

 Skaun	
--	---

Skaun

- Skaun is een gemeente in de Noorse provincie Sør-Trøndelag.
- De gemeente telde 6063 inwoners in januari 2005.
- De plaatsen Børsa, Eggkleiva en Buvika/Ilhaugen maken deel uit van de gemeente.

 Brekktunnelen (1.201 m)	
--	---

 Mannsfjelltunnelen (1.726 m)	
---	---

 Viggjatunnelen (2.711 m)	
---	---

 Storsandtunnelen (3.653 m)	
---	---

- De Storsandtunnel is een tunnel in Noorwegen, onderdeel van de E39 ten oosten van Orkanger, gelegen in de provincie Sør-Trøndelag.
- De tunnel is 3.653 meter lang.

Kenmerken

- De Storsandtunnel is een 3.653 meter lange enkelbuizige tunnel van de E39 ten oosten van Orkanger, richting Trondheim.
- De tunnel doorkruist een 200 meter hoge bergrug aan de kust van het grote Trondheimsfjord.
- De E39 heeft op dit traject de status van een motortrafikkvei en is een ongelijkvloerse enkelbaans weg.
- De tunnel is een tolweg.

Geschiedenis

- De tunnel is in de eerste helft van de jaren 2000 aangelegd en verving de smalle en drukke route langs het Trondheimsfjord.
- De oude route is de hedendaagse fylkesvei 800.
- De tunnel opende op 30 juni 2005 voor het verkeer.

Tol

- Ten westen van de tunnel wordt tol geheven, als onderdeel van het tolcordon van Trondheim.

Noorwegen

 Orkdal	
---	---

Orkdal

- Orkdal is een gemeente in de Noorse provincie Sør-Trøndelag.
- De plaatsen Gjølme, Orkanger/Fannrem, Svorkmo en Vormstad maken onderdeel uit van de gemeente.
- De gemeente telde ± 10.512 inwoners in januari 2005.

 Halsa	
--	---

Halsa

- Halsa is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente met ± 1697 inwoners (januari 2005), ligt in het noorden van de fylke, in de streek Nordmøre.
- Het bestuur is gevestigd in Liabø.
- De gemeente heeft zijn naam van de Halsafjord.
- Dit fjord werd bekend door dat orka Keiko er de laatste jaren van zijn leven, na zijn bevrijding, rond zwom.
- Willy overleed in 2003 in de fjord.

Veerdienst

 Tingvoll	
---	---

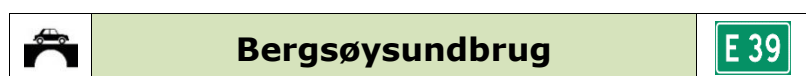
Tingvoll

- Tingvoll is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente telde ± 3105 inwoners in januari 2005, waarvan 49,8% mannelijk.
- Er vertrokken in 2004 134 personen en er vestigden zich 124 personen in Tingvoll.
- De gemeenteregistratie telde 10 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.
- De plaats Tingvollvågen maakt deel uit van de gemeente.

Noorwegen

Tingvollfjord

- Tingvollfjord is een fjord in het zuiden van Noorwegen, in de gemeentes Tingvoll, Nesset, Sunndal en Gjemnes.
- Het fjord, met een lengte van 54 kilometer, begint bij het eiland Bergsøya en eindigt bij het dorp Sunndalsøra.
- Langs het fjord liggen onder andere Torvikbukta en Rausand.
- Het middelste gedeelte van het fjord ligt in de gemeente Sunndal en draagt de naam Sunndalsfjord.
- Dit gedeelte van het fjord heeft een lengte van 11 kilometer.
- Het Tingvollfjord grenst aan het Batnfjord.

- De Bergsøysundbrug is een pontonbrug in Noorwegen, gelegen in Møre og Romsdal, even ten zuiden van Kristiansund.

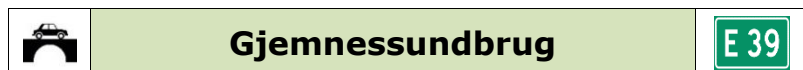
Kenmerken

- De Bergsøysundbrug is een 931 meter lange pontonbrug over het Bergsøysund, een zeestraat tussen het eiland Bergsøya en het Noorse vasteland.
- Over de tweestrooks brug loopt de E39 met 1x2 rijstroken.
- De brug is slechts 6 meter hoog en daardoor ongeschikt voor een passage voor de scheepvaart.
- Deze benutten de passage onder de nabijgelegen Gjemnessundbrua.

Geschiedenis

- De Bergsøysundbrug is aangelegd als onderdeel van het project Krifast, waarbij ook de Gjemnessundbrua en de Freifjordtunnellen zijn aangelegd.
- Deze zijn in 1992 opengesteld.
- Sinds 2012 is de brug tolvrij.

Noorwegen

- De Gjemnessundbrug is een hangbrug in Noorwegen, gelegen in Møre og Romsdal.

Kenmerken

- De Gjemnessundbrug overspant het Gjemnessund, zo'n 15 kilometer ten zuiden van Kristiansund.
- De hangbrug heeft een totale lengte van 1.257 meter en een hoofdo overspanning van 623 meter.
- Het brugdek hangt 43 meter boven zee.
- Over de brug loopt de E39 met 1x2 rijstroken.
- De brug is tolvrij.

Geschiedenis

- De brug is begin jaren '90 aangelegd als onderdeel van het project Krifast, een serie bruggen en tunnels die Kristiansund met het vasteland van Noorwegen verbond.
- De verbinding is in juni 1992 opengesteld voor het verkeer en op 20 augustus 1992 formeel in gebruik genomen.
- Dit was een tolweg tot 1 december 2012.
- De aanleg kostte destijds 271 miljoen NOK.

Gjemnes

- Gjemnes is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente met ± 2700 inwoners (januari 2005), maakt deel uit van de streek Nordmøre.
- In het noorden grenst Gjemnes aan de gemeenten Averøy, Kristiansund en Tingvoll.
- In het westen grenst het aan Eide en Fræna en in het zuiden aan Molde en Nesset.
- Het bestuur van de gemeente zetelt in Batnfjordsøra.

Molde

E 39

Molde Algemeen

- Molde is de hoofdstad van de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente telde ± 24.124 inwoners in januari 2005.
- Het is tevens de zetel van de bisschop van Møre.
- De plaatsen Hovdenakken, Hjelset, Røbekk en Torhaug maken deel uit van de gemeente.
- Molde is gelegen tegen een beschutte helling aan de Romsdalsfjord.
- Molde is ook wel bekend als 'Rozenstad'.
- Deze naam dankt Molde aan de vele rozentuinen die er te vinden zijn.
- Daarnaast is Molde ook bekend van de panoramische uitzichten over de met sneeuw beklede bergtoppen aan de zuidelijke kant van de fjord.
- De naam Molde is hoogstwaarschijnlijk afgeleid van het Oudnoorse woord moldar, wat een meervoudsvorm is van rijke of vruchtbare grond.
- Het gemeentewapen toont een walvis die haringen in een ton jaagt.
- Deze afbeelding symboliseert de oorspronkelijke bron van inkomsten van de stad, export van vis en hout.
- In Molde werd geen walvisvangst bedreven, maar de walvis staat in Molde volgens de overlevering bekend als de bringer van vissen.
- Hij zou de vissen de fjorden in gedreven hebben.

Molde Geschiedenis

- De Romsdal-alpen vanuit de haven van Molde
- In de middeleeuwen was het eiland Veøy, het heilige eiland, gelegen op een driesprong waar drie kleinere fjorden in de grote fjord uitmonden, een belangrijke kustplaats voor diverse scheepsroutes.
- In de 15de eeuw raakte deze echter in verval, waardoor de minder belangrijke haven van Molde in de belangstelling kwam.
- Vanuit deze haven werd handel in hout en haring gedreven met voornamelijk Nederland, maar ook met Engeland, Schotland en Portugal.
- In 1614 kreeg de stad formeel handelsrechten en in 1742 werden deze in een koninklijk decreet definitief gemaakt.
- De geschiedenis van de streek gaat zelfs veel verder terug.
- De rotstekeningen die even ten westen van Bjørset zijn gevonden, zijn het bewijs hiervan.

Noorwegen

- Hoewel de nabijgelegen handelsgemeentes Knop en Veblungsnes minder belangrijk werden, bleef Molde gedurende de 18de eeuw en de 19de eeuw groeien doordat het een belangrijk centrum voor de Noorse textiel was geworden.
- Vanaf het begin van de 19de eeuw werd het toerisme ook een belangrijke bron van inkomsten.
- De ontwikkeling die Molde doormaakte werd onderbroken door een grote brand in de nacht van 21 op 22 januari 1916, die de meeste houten huizen in de as legde.
- In de Tweede Wereldoorlog werd de stad wederom grotendeels vernietigd.
- De Duitse troepen probeerden de koning en het parlement af te snijden, die na de aanvallen op Oslo op 9 april 1940 naar het veilige Molde geëvacueerd waren.
- Gedurende de periode van 22 april tot 29 april was Molde dan ook de hoofdstad van Noorwegen.
- Na de Tweede Wereldoorlog heeft Molde een enorme groei doorgemaakt.
- Molde werd niet alleen een administratief centrum, maar er werd ook een universiteit gevestigd.
- In 1964 werd Molde een moderne stad met diverse sectoren zoals landbouw, visserij, industriële productie, bankwezen, toerisme, handel, gezondheidszorg en overheid.
- De fjord met zijn eilanden en omliggende bergen gaf de stad een prachtige aanblik.
- De grote nationale dichter Bjørnstjerne Bjørnson drukt dit gevoel in zijn gedicht 'Til Romsdalen' als volgt uit:
 - "Alles wat ik zie heeft een oog, een stem
 - En mensen? Ik ken ze allemaal
 - Zelfs degene die ik nooit heb ontmoet. Ik zeg:
 - Als u de fjord kent, kent u de mensen"

Noorwegen

Molde Topografie

- Molde is gelegen aan de Moldefjord.
- Het stedelijke gebied is een strook van 10 kilometer lang en ongeveer 1 à 2 kilometer breed aan de noordoever van de Moldefjord en de Fannefjord, allebei vertakkingen van de Romsdalfjord.
- Het centrum van de stad is gelegen ten westen van de rivier Moldeelva.
- Deze rivier komt vanaf het meer Moldevatnet via de vallei Moldedalen de stad in en mondt uiteindelijk in de Moldefjord uit.
- Momenteel is de rivier niet meer zo belangrijk, maar in de 16de eeuw en 17de eeuw waren er diverse zaagmolens gelegen.
- Vanwege de combinatie met een haven, met overzeese routes, was dit een belangrijke inkomstenbron in dit tijd.
- In 1909 is er waterkrachtcentrale aan de rivier gevestigd, die voldoende stroom voor de hele stad levert.

Molde Toerisme

- Rica Seilet hotel, met rechts het Nye Molde Stadion, het stadion van de plaatselijke voetbalclub Molde FK
- In het begin van de 19de eeuw was Molde al een plaats die internationale bekendheid genoot en hierdoor ook al een toeristenbestemming was.
- Keizer Wilhelm II van Duitsland was een regelmatige bezoeker van de stad, tijdens zijn zeilvakanties deed hij de stad geregeld aan.
- De keizer omschreef de stad als "Nice van het Noorden", wat ervoor zorgde dat het toerisme enorm aantrok.
- Diverse cruiseschepen gingen Molde aandoen en veel Europese adel bezocht de stad.
- De stad had diverse luxe hotels, samen met de oude houten huizen en de mooie tuinen en parken kreeg de stad al snel de bijnaam "Rozenstad".
- Het was een prominente fjordstad totdat de Eerste Wereldoorlog uitbrak en een grote brand grote delen van de stad had verwoest.

Molde Bezienswaardigheden:

- In Molde kan men het Romsdal Museum bezoeken.
- Dit openluchtmuseum, gevestigd in oude gebouwen uit 1912, is één van grootste en uitvoerigste volksmusea van Noorwegen.
- Vanuit grote delen van de stad is de Domkerk van Molde zichtbaar.

Noorwegen

Universiteit

- De universiteit van Molde, Høgskolen i Molde, biedt een grote hoeveelheid opleidingsmogelijkheden, van de verzorging en gezondheid tot aan economische en administratieve opleidingen.
- Verder is het mogelijk om je te specialiseren in gebieden als: informatietechnologie, vervoereconomie en logistiek.

Varden

- Uitzicht vanaf het beroemde uitzichtspunt Varden
- De omgeving van Molde is één van de mooiste gebieden in Noorwegen.
- Varden (407 meter boven zeeniveau) is een uitzichtspunt direct boven Molde met mooie uitzichten over de stad en over de fjord met de eilanden.
- Van hier uit heb je ook een goed zicht op de 222 bergtoppen, die gedeeltelijk zijn bedekt met sneeuw.
- Op heldere dagen is het zelfs mogelijk het vissersdorp Ona te zien en het water van Hustadvika.

Koninklijke berk

- Een andere beroemde bezienswaardigheid is de koninklijke berk in Glomstua.
- Bij deze berk hebben koning Haakon VII en kroonprins Olav zich tijdens de bombardementen in Tweede Wereldoorlog verborgen gehouden.
- Een beroemde foto die tijdens deze gebeurtenis werd genomen is wijd verspreid en werd een symbool van Noorse patriottisme en weerstand tegen nazi-Duitsland.
- Dicht bij de koninklijke berk is het internationale Bos van Vrede.

Atlanterhavsveien

- De Atlanterhavsveien (Atlantische weg), is een route van 8,3 kilometer met 8 bruggen die loopt van Averøy naar Eide.
- Er worden diverse eilanden met elkaar verbonden en het hoogste stijgingspercentage op de route is 8%.
- Het idee voor deze route bestaat al sinds 1909.
- Op 7 juli 1989 is de route geopend voor het autoverkeer.

Noorwegen

Activiteiten

- De diverse landschappen rondom Molde maken de streek erg geschikt voor diverse buitenactiviteiten.
- In de bergen en heuvels, die binnen enkele minuten te bereiken zijn, kunnen er diverse activiteiten worden bedreven zoals skiën, jagen op wild, bergbeklimmen of gletsjers bewandelen.
- Verder biedt de omgeving uitstekende vismogelijkheden.
- De rivieren in de omgeving van Molde, Rauma, Driva, en Eira zijn legendarisch onder de Britse lage adel sinds halverwege de 18de eeuw.
- Er zijn uitstekende mogelijkheden om op zalm en forel te vissen en vanaf een boot kan er op kabeljauw, koolvis, makreel en andere soorten zeevis gevestigd worden.

Molde Cultuur

- Drie van de "Grote Vier" Noorse auteurs brachten veel tijd in Molde door door er te wonen er regelmatig op vakantie te gaan.
- Bjørnstjerne Bjørnson bracht zijn kinderjaren in Nesset door, even buiten Molde.
- Hij zat op school in de stad Molde.
- Henrik Ibsen bracht zijn vakanties vaak door in het herenhuis Moldegård, en Alexander Kielland verbleef in de stad als gouverneur van Romsdals amt (de naam van de provincie Møre og Romsdal tot 1920).
- Andere auteurs die een relatie Molde hebben zijn Edvard Hoem, Knut Ødegård en Nini Anker.

Molde Jazzfestival van Molde

- Elk jaar in juli is Molde gastheer van het oudste jazzfestival van Europa, Moldejazz.
- Diverse internationale artiesten, zoals Miles Davis, Lester Bowie, Sonny Stitt, Karin Krog, Keith Jarrett, Joseph Jarman, John Scofield, Ray Charles, Eric Clapton, Van Morrison, James Brown, Santana, Paul Simon, Leonard Cohen en Joe Cocker, hebben op het jazzfestival opgetreden.
- Elk jaar worden er ongeveer 40.000 kaarten verkocht voor de meer dan 100 activiteiten tijdens het festival.

Molde Internationaal literatuurfestival

- In augustus zijn Molde en Nesset gastheer van een internationaal literatuurfestival, dat bekendstaat als het Bjørnsonfestival.
- Het festival is door de dichter Knut Ødegård opgericht om de 250ste verjaardag van Molde te vieren.

Noorwegen

- Het is vernoemd naar Bjørnstjerne Bjørnson, winnaar van de Nobelprijs voor de literatuur.
- Auteurs die te gast zijn geweest, zijn onder anderen Wole Soyinka, Yaşar Kemal, Vigdís Finnbogadóttir, Seamus Heaney, Amos Oz, Izzat al-Ghazzawi, Bei Dao, Hans Blix en Thor Heyerdahl.

Molde Verkeer en vervoer

- De haven van Molde, waar ook de cruiseschepen van de hurtigruten regelmatig aanleggen
- De stad is gemakkelijk te bereiken met de auto via de snelwegen.
- Vanuit Oslo duurt de reis 7 uur via Åndalsnes en de prachtige Trollstigen.
- Vanuit Trondheim duurt de reis 4 uur via Oppdal en Sunndalsøra of 3,5 uur via Vinjeøra en Krifast.
- Vanuit Ålesund is de reistijd via Vestnes ongeveer 1,5 uur.
- Qua openbare voorzieningen beschikt de stad over een luchthaven, Molde Årø genaamd, die regelmatige vluchten naar Oslo, Bergen en Trondheim verzorgt.
- Vanaf 2004 gaan er chartervluchten naar het zuiden van Europa.
- Het dichtstbijzijnde treinstation bevindt zich in Åndelsnes, het eindstation van de Raumabanen.
- De stad is verder ook nog een aanlegplaats voor de Hurtigruten, die de stad elke dag één keer aan doet op de reis van Bergen naar Kirkenes en terug.

Molde Klimaat

- Molde heeft een gematigd klimaat.
- De zomers zijn koel tot warm en de winters zijn vrij mild.
- De neerslag ligt aan te hoge kant, gemiddeld 1640 mm per jaar.
- De zomer van 2005 was de warmste en tevens de droogste ooit.
- Op 11 oktober 2005 werd 25,6 °C opgemeten, een nationaal record voor oktober.
- In de winter kan de temperatuur in Molde en de rest van Møre og Romsdal regelmatig boven de 15 °C uitkomen.
- Dit wordt veroorzaakt door de föhn vanuit het zuiden of zuidwesten, gecombineerd met een warme golfstroom uit de Atlantische oceaan.
- De ligging van de stad, zuidwaarts gericht tussen de heuvels en bergen, zorgt ervoor dat Molde rijk is aan planten.
- In de nabije omgeving worden er ook diverse boomsoorten gekweekt, zoals esdoorn, eik, linde en beuk.

Noorwegen

Veerdienst

Vestnes

Vestnes

- Vestnes is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- Vestnes ligt ten zuiden van het Romsdalsfjord.
- Het grenst aan Rauma in het oosten aan Stordal en Ørskog in het zuiden.
- Bij het Moldefjord in het noorden zijn Midsund en Molde.
- Andere omliggende gemeenten zijn Haram en Skodje.
- Vestnes bestaat als sinds de vroege Middeleeuwen.
- Het gebied is bekend om zijn scheepsbouw.
- Er is een 24 uurs ferry verbinding en water taxi met Molde.

Bezienswaardigheden:

- Juanfoss is een waterval aan de weg van Sessetra naar Daugstad
- Gravfelt
- Landbruksmuseet in Gjermundnes
- Skiparstod, ten noorden van de Tresfjord Kirke
- Tresfjord Museum, met huizen uit 1650
- achtkantige kruiskerk uit 1828 (Tresfjord Kirke) bij het Tresfjord
- Langkerk (Fiksdal Kirke) in Fiksdal uit 1866
- Langkerk (Vestnes Kirke) in Vestnes uit 1872
- Langkerk (Vike Kapell) in Vikebugd verbouwd in 1970

Ålesund

Ålesund Algemeen

- Ålesund is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente telde ± 40.295 inwoners in januari 2005, waarvan 49,4% mannelijk.
- De stad ontving haar wapen op 1 april 1898.
- Het schip, typisch voor de vaartuigen uit de 18de en 19de eeuw, duidt op het belang van de visserij voor de stad.
- Het werd ontleend aan een tekening uit 1762.
- De plaatsen Årset en Myklebost maken deel uit van de gemeente.

Noorwegen

Ligging

- Ålesund ligt op 230 km ten noordoosten van Bergen.
- De stad is gebouwd op drie eilanden -Hessa, Aspøy en Nørvøy- die de belangrijke vissershaven omringen.

Ålesund Geschiedenis

- In 1968 werden Ålesund en Borgund samengevoegd.
- In Borgund vinden we het oude en bekende Borgund Kaupang, het handelscentrum in het oosten van Ålesund.
- Borgund was in de middeleeuwen een belangrijk handelscentrum en nauw gelieerd met de Giske familie.
- Het centrum diende als verzamelcentrum voor goederen uit de omliggende districten die naar Bergen werden gezonden waar ze aan de kooplieden van de Hanze werden verkocht om over heel Europa geëxporteerd te worden.
- Andere goederen zoals keramiek uit Duitsland of textiel uit Engeland werden uit Bergen aangevoerd.
- Hier moet er reeds in de 11de eeuw een kleine nederzetting hebben bestaan.
- Opgravingen duiden op de aanwezigheid van een veertigtal woningen en stallingen en scheepswerven.
- Tijdens de 13de eeuw had Borgund drie kerken maar het belang van de nederzetting verminderde tijdens de volgende twee eeuwen om omstreeks 1450 haar statuut als handelsplaats te verliezen.
- Het ontstaan van Ålesund als stedelijk gebied situeert zich op het einde van de 17de eeuw als verschillende kleine kooplieden uit Bergen zich komen vestigen aan beide zijden van de 'Ålesundet', de zeestraat die haar naam aan de stad heeft gegeven.
- Ze ruilen vis voor graan.
- De plaats was strategisch goed gekozen: dichtbij de visgronden, op een kruispunt tussen de fjorden en de eilanden.
- Bovendien was de haven goed beschut tegen de wind.
- In 1793 verwierf de stad een aantal handelsprivileges wat haar positie nog verstevigde.
- Toch telde Ålesund destijds niet meer dan 200 inwoners.
- Hierin zal er tijdens de volgende decennia maar langzaam verandering komen wanneer ambachtslui, vissers en zeelieden zich hier komen vestigen.
- In 1848 verkrijgt de stad haar stadsrechten.
- De invloed hiervan op de ontwikkeling van Ålesund is beduidend geweest.

Noorwegen

- In 50 jaar tijd groeit de bevolking aan van 1200 tot 11.000 zielen.
- De aanwezigheid na 1860 van enorme scholen kabeljauw verklaart mede deze bevolkingsexplosie.
- De stad ontwikkelde zich tot een van de grootste vissershavens van Noorwegen en tot belangrijkste exporthaven van stokvis.
- In de nacht van 22 op 23 januari 1904 verwoestte een brand nagenoeg de volledige stad.
- De meeste huizen waren, zoals trouwens meestal in Noorwegen, opgetrokken uit hout.
- Een omgevallen petroleumlamp zou de brand veroorzaakt hebben.
- Ze werd nog door een zuidwesterstorm aangewakkerd en woedde 16 uur, verwoestte 850 huizen en maakte 10.000 inwoners dakloos.
- Verwonderlijk viel hierbij slechts één dode te betreuren, een vrouw die haar huis was ingelopen om haar inboedel te redden.
- Van overal kwam hulp om de stad te herbouwen.
- Bekend is dat de Duitse keizer Wilhelm II die een grote bewonderaar van Noorwegen was, enkele schepen met levensmiddelen, medicamenten en bouwmaterialen stuurde.
- Ook zorgde hij ervoor dat vele bouwvakkers en architecten naar de stad kwamen.
- Deze laatsten waren jonge Noren die in het buitenland hadden gestudeerd en sterk beïnvloed waren door de stijl die toen furore maakte: de Jugendstil.
- Deze wederopbouw maakte de stad beroemd: de oude binnenstad is tot op heden vrij intact gebleven.
- Op het grondgebied van het moderne Ålesund bevindt zich een nog veel oudere stedelijke nederzetting, te weten de marktplaats Borgund gelegen op 5 km ten oosten van het stadscentrum.
- Ze moet in de Middeleeuwen een drukke handelsplaats zijn geweest zoals uit archeologische vondsten blijkt.
- Na 1400 verloor ze geleidelijk aan belang om tenslotte volledig te verdwijnen.
- De politieke toestand, de naweeën van de Zwarte Dood en de Hanze, waardoor alle handel zich op Bergen en Trondheim toespitste, worden hiervoor als oorzaak gegeven.

Veerdienst

Noorwegen

 Ørsta	
--	---

- Ørsta is een gemeente in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- De gemeente met 10.233 inwoners (januari 2005), ligt in de streek Sunnmøre in het zuidwesten van de fylke.
- Ørsta is via de Eiksundtunnel en de Eiksundbrug verbonden met de gemeente Ulstein.
- In het zuiden grenst de gemeente aan de fylke Sogn og Fjordane.

 Volda	
--	---

- **Volda**
- Volda (Volden) is een gemeente niet ver van Ålesund in de Noorse provincie Møre og Romsdal.
- Het is gelegen tussen de Nordfjord en de Romsdalfjord.

Veerdienst

 Eid	
--	---

Eid

- Eid (Nordfjordeid) is een gemeente gelegen aan de Nordfjord in de Noorse provincie Sogn og Fjordane.
- Dichtbij ligt Hornindalsvatnet het diepste meer van Europa en de gletsjer Jostedalsbreen.
- Hornindalsvatnet
- Hornindalsvatnet is een meer boven de Nordfjord in de provincie Sogn og Fjordane in Noorwegen.
- Het meer is 514 meter diep, en is daarmee het diepste meer van Europa.
- Het oppervlak van het meer ligt 53 meter boven zeeniveau, derhalve ligt de bodem 461 meter beneden zeeniveau.
- Het watervolume van het meer wordt geschat op 12 km³.
- De oppervlakte bedraagt 50 km².
- Het meer vormt de grens tussen de gemeenten Eid en Hornindal.

Noorwegen

	Lotetunnelen (2.857 m)	
---	-------------------------------	---

Veerdienst

	Gloppen	
---	----------------	---

Gloppen

- Gloppen is een gemeente in de Noorse provincie Sogn og Fjordane.
- Gloppen ligt dicht bij de Nordfjord met de fjordzijarmen Hyen- en Gloppenfjord.
- Gloppen grenst in het noorden aan Eid, in het oosten aan Stryn, in het zuiden aan Jølster en Naustdal en in het westen aan Flora en Bremanger.
- In het dorp Sandane bevindt zich het openluchtmuseum Nordfjord Folkemuseum met veertig historische gebouwen.

	Førde	
---	--------------	---

Førde

- Førde is een gemeente in de Noorse provincie Sogn og Fjordane.
- De gemeente telde ± 11.151 inwoners in januari 2005, waarvan 49,4% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 5 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

	Gaular	
---	---------------	---

Gaular

- Gaular is een gemeente in de Noorse provincie Sogn og Fjordane.
- De gemeente telde 2749 inwoners in januari 2005, waarvan 51,6% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 6 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

	Høyanger	
---	-----------------	---

Høyanger

- Høyanger is een plaats in de Noorse gemeente Høyanger, provincie Sogn og Fjordane.
- Høyanger telt ± 2204 inwoners (2007) en heeft een oppervlakte van 1,49 km².

Noorwegen

	Bogstunnelen (3.482 m)	
---	-------------------------------	---

- De Bogstunnel is een tunnel in Noorwegen, onderdeel van de E39 in de provincie Sogn og Fjordane.
- De tunnel is 3.482 meter lang.

Kenmerken

- De Bogstunnel is een 3.482 meter lange enkelbuizige tunnel langs het Sognefjord in de gemeente Høyanger.
- De tunnel ligt op het traject Lavik - Vadheim en doorkruist een 750 meter hoge bergrug aan de noordkant van het Sognefjord.
- De tunnel heeft een tunnelprofiel van T9 en is daarmee vrij ruim.
- De tunnel is tolvrij.

Geschiedenis

- De tunnel is aangelegd om een smal traject van de E39 langs het Sognefjord te vervangen.
- De tunnel is tussen januari 2002 en juni 2004 aangelegd en opende op 11 juni 2004 voor het verkeer.
- Er bestond daarvoor al een 636 meter lange Bogstunnel van het oude tracé, die is hernoemd naar de Flotenestunnel.

Verkeersintensiteiten

- Dagelijks maken circa 1.800 voertuigen van de tunnel gebruik.

	Noreviktunnelen (2.100 m)	
---	----------------------------------	---

Veerdienst

	Gulen	
---	--------------	---

Gulen

- Gulen is een gemeente in de Noorse provincie Sogn og Fjordane.
- De gemeenteregistratie telde 2 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

	Skrikebergstunnelen (1.508 m)	
---	--------------------------------------	---

Noorwegen

	Jernfjelltunnellen (2.391 m)	
---	-------------------------------------	---

	Masfjorden	
---	-------------------	---

Masfjorden

- Masfjorden is een gemeente in de Noorse provincie Hordaland.
- De gemeente telde 1693 inwoners in januari 2005, waarvan 50,4% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 2 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

	Mundalsbergtunnellen (1.085 m)	
---	---------------------------------------	---

	Masfjordtunnellen (4.110 m)	
---	------------------------------------	---

- De Masfjordtunnel is een tunnel in Noorwegen, gelegen in Hordaland in de gemeente Masfjorden.

Kenmerken

- De Masfjordtunnel is een 4.110 meter lange enkelbuizige tunnel in Hordaland.
- De E39 ten noorden van Bergen loopt er doorheen.
- De tunnel is één van de steilste tunnels in Noorwegen die niet een zeetunnel is, de tunnel stijgt van zeeniveau aan de noordzijde naar 321 meter hoogte aan de zuidzijde, met een gemiddelde stijging van meer dan 8%.
- De tunnel doorkruist een 700 meter hoog gebergte.

Geschiedenis

- De tunnel is midden jaren '90 aangelegd en opende op 7 december 1995 voor het verkeer.
- Hiermee kreeg de E39 een andere route in dit gebied, die één veerdienst minder vereist.

	Lindås	
---	---------------	---

Lindås

- Lindås is een plaats in de Noorse gemeente Lindås, provincie Hordaland.
- Lindås telt ± 1126 inwoners (2007) en heeft een oppervlakte van 1,19 km².

Noorwegen

- De Eikefettunnel is een tunnel in Noorwegen, gelegen in Hordaland, nabij Vikanes.

Kenmerken

- De Eikefettunnel is een enkelbuisige 4.910 meter lange tunnel onder een 800 meter hoge bergrug in het noorden van Hordaland, circa 35 kilometer ten noorden van de stad Bergen.
- Door de tunnel loopt de E39.
- De tunnel is de enige manier om dit gebergte te kruisen, alternatieve routes zijn niet voorhanden.

Geschiedenis

- De tunnel is eind jaren '70 aangelegd om de E39 te realiseren in het noorden van Hordaland.
- De tunnel opende 9 juli 1980 voor het verkeer.
- Met de tunnel kon een veerdienst vermeden worden, de oude route was vermoedelijk de huidige fylkesvei 57.

- De Nordhordlandsbrug is een tuibrug en pontonbrug in Noorwegen, gelegen in Hordaland.

Kenmerken

- De Nordhordlandsbrug overspant het Salhusfjord, ongeveer 15 kilometer ten noorden van de stad Bergen.
- De brug is een combinatie van een enkelvoudige tuibrug met een hoofdo overspanning van 172 meter en een pontonbrug van 1.243 meter zonder wezenlijke doorvaarthoogte.
- De brugverbinding is in totaal 1.614 meter lang, het is de langste drijvende brug van Noorwegen.
- Over de brug loopt de E39 met 1x2 rijstroken en een fiets/voetpad.
- De brug is tolvrij.

Noorwegen

Geschiedenis

- Reeds sinds de jaren '60 waren er plannen om Bergen met Nordhordaland te verbinden via een vaste oeververbinding.
- De aanleg startte echter pas begin jaren '90 en de brug is in september 1994 opengesteld voor het verkeer.
- De brug was een tolweg tot 31 december 2005.

Verkeersintensiteiten

- In 2005 reden dagelijks 9.900 voertuigen per etmaal over de brug, wat steeg na 12.200 voertuigen in 2006, toen de brug tolvrij werd.
- In 2011 reden dagelijks 15.200 voertuigen over de brug.

 E 16 → Oslo	E 39
---	-------------

 Åsane	E 39
--	-------------

Åsane

- Åsane is het noordelijkst gelegen stadsdeel van Bergen, de tweede stad van Noorwegen.
- Het heeft ± 38.487 inwoners (2008) op een oppervlakte van 71,07 km².
- Åsane is een voormalige gemeente. Het werd op 1 januari 1904 afgesplitst van Hamre als aparte gemeente.
- Op 1 juli 1914 werd een deel van de overgebleven gemeente Hamre, met 622 inwoners, bij Åsane ingedeeld.
- Op 1 januari 1972 werd Åsane samengevoegd met Bergen, Arna, Fana en Laksevåg en werd het een stadsdeel van Bergen.
- De E16 en E39 lopen door het stadsdeel.

 Åsamyrane	E 39
--	-------------

 Bergen-Eidvågsveien	E 39
--	-------------

 Åsamyrane	E 39
--	-------------

 Gamle Bergen	E 39
---	-------------

 Bomstasjon	E 39
---	-------------

Noorwegen

 Sandviken	
--	---

 Fløyfjellstunnelen (3.825 m)	
---	---

- De Fløyfjellstunnel is een tunnel in Noorwegen, gelegen in Hordaland.
- De tunnel is onderdeel van de E16 en E39 in de stad Bergen.

Kenmerken

- De Fløyfjellstunnel is een tweebuizige tunnel, met buizen van 3.825 en 3.195 meter lengte.
- De tunnel telt 2x2 rijstroken en is een motorvei, de E16/E39 loopt er doorheen als oostelijke rondweg van Bergen.
- Het zuidelijk tunnelportaal is gelegen bij het centrum van Bergen, het noordelijk portaal aan de noordkant.
- De buis voor verkeer richting zuiden is een stuk korter dan de buis voor verkeer richting noorden.
- De tunnel is gelegen in een bocht en doorkruist het Fløysfjell, de bergrug aan de oostzijde van de stad Bergen.

Geschiedenis

- De tunnel is aangelegd als onderdeel van de motorvei van Bergen naar het noorden.
- De buis voor verkeer richting noorden opende op 7 juli 1988 voor het verkeer.
- Daarna is korte tijd verkeer in twee richtingen door de tunnelbuis geleid, tot in 1989 de buis voor verkeer richting zuiden opende.
- Door de tunnel hoeft verkeer niet meer door het centrum van de stad Bergen.

Verkeersintensiteiten

- De tunnel wordt relatief intensief bereden, met bijna 44.000 voertuigen per dag.

 Nygårdstangen	
--	---

 Bergen	
---	---

Bergen Algemeen

- Bergen is een gemeente in de Noorse provincie Hordaland en tevens de op één na grootste stad van Noorwegen.
- De gemeente telde in 2015 circa ± 275.000 inwoners.

Noorwegen

- Bergen wordt de stad tussen de zeven bergen, de syv fjell, genoemd.
- Eén van de bergen waaraan de stad deze naam dankt is Fløyen.
- Van hieruit is er een goed uitzicht over de stad.
- Om op de top te komen kun je gebruikmaken van een kabeltrein, Fløibanen.
- De hoogste van de zeven bergen is Ulriken.
- Bryggen, het middeleeuwse bestuurs- en handelscentrum en de kern van Bergen, ligt aan de baai Vågen en staat nu op de UNESCO-Werelderfgoedlijst.
- Er zijn diverse musea in Bergen zoals Troidhaugen, het voormalige huis van Edvard Grieg.
- De stad heeft ook een aquarium, Akvariet i Bergen.
- De stad is een populair beginpunt voor vakantiegangers die de Noorse fjorden, bergen en gletsjers willen zien.
- Deze stad is het zuidelijke begin- en eindpunt van de Hurtigruten, een scheepsroute voor goederen- en passagiersverkeer langs de Noorse westkust.
- De stad heeft een universiteit, de Universitetet i Bergen, waarvan vooral het Zeeonderzoeksinstituut internationaal zeer gerenommeerd is.

Bergen **Geschiedenis**

- Bergen werd volgens de overlevering in 1070 gesticht door koning Olav Kyrre.
- Tot 1299 was het de hoofdstad van Noorwegen.
- Tegen het einde van de 13de eeuw werd het een van de belangrijkste Hanzesteden.
- In 1665 vond tijdens de Tweede Nederlands-Engelse Oorlog de Slag in de Baai van Bergen plaats, tussen een Engelse oorlogsvloot aan de ene kant en een Nederlandse koopvaardij- en oorlogsvloot uit Oost-Indië en het Noorse garnizoen van Bergen aan de andere kant.
- De Engelsen werden uiteindelijk verslagen en moesten hun schepen terugtrekken, maar verloren geen schepen.
- Een kanonskogel die tijdens de slag insloeg in de kathedraal van Bergen is vandaag de dag nog steeds zichtbaar.
- Op 20 april 1944 werd een deel van de historische binnenstad rond het havengebied verwoest door de explosie van de omgebouwde Nederlandse vissersboot VL 103 Voorbode, die was volgepakt met dynamiet.

Noorwegen

Bergen Cultuur

- Bergen is de geboortestad van de beroemde componist Edvard Grieg en de Deens-Noorse schrijver Ludvig Holberg.
- Het filharmonisch orkest van Bergen is in 1756 opgericht en is een van de oudste orkesten ter wereld.
- Elk jaar wordt een groot cultureel festival gehouden, de Festspillene (Bergen International Festival).
- Ook wordt elk jaar het Grieg International Choir Festival in de stad gehouden.
- Veel bekende bands, waarvan sommige internationaal zijn doorgebroken, komen uit studentenstad Bergen.
- De groepen Røyksopp en Kings of Convenience zijn bijvoorbeeld bekend geworden in deze stad.
- Zij maken deel uit van de zogenaamde Bergensbølgen, de "Bergense golf". Bergen geldt als een bakermat van black metal.
- Vele pioniers van dit subgenre van metal zijn opgericht in Bergen, waaronder Immortal, Burzum, Gorgoroth, Enslaved, Borknagar en Taake.
- Jaarlijks vindt er eind augustus een internationaal metalfestival plaats in Bergen.
- In 1986 vond in Bergen het Eurovisiesongfestival plaats.
- In 1991 werd in de stad het Universeel Esperantocongres gehouden.
- In 2000 was Bergen een culturele hoofdstad van Europa.

Os

- Os (Hordaland) is een gemeente in de Noorse provincie Hordaland.
- De gemeente telde ± 14.908 inwoners in januari 2005, waarvan 50,5% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 16 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

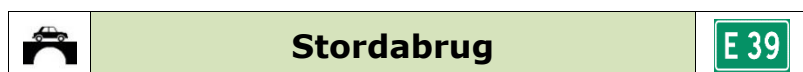
Veerdienst

Noorwegen

Stord

- Stord is een gemeente in de Noorse provincie Hordaland.
- De gemeente telde ± 16.516 inwoners in januari 2005, waarvan 50,3% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 10 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.

- De Stordabrug is een hangbrug in Noorwegen, gelegen bij Leirvik.

Kenmerken

- De Stordabrug overspant het Digernessundet tussen het eilandje Føyno en het eiland Stord, waar de brug naar vernoemd is.
- De hangbrug heeft een totale overspanning van 1.076 meter en een hoofdoverspanning van 677 meter.
- De pylonen zijn 97 meter hoog en de vrije doorvaart bedraagt 18 meter.
- Over de brug loopt de E39 met 1x2 rijstroken.
- Aan de westzijde is een fiets/voetpad.
- De Stordabrua ligt in het verlengde van de Bømlafjordtunnelen.
- In de nabijheid staat nog een hangbrug, de Bømlabrua.

Geschiedenis

- De brug is in de tweede helft van de jaren '90 aangelegd en opende op 27 december 2000 voor het verkeer, tegelijkertijd met de Bømlafjordtunnelen.
- Bij openstelling was het de op één na langste hangbrug van Noorwegen.

Verkeersintensiteiten

- In 2011 reden dagelijks 5.100 voertuigen over de brug.

Noorwegen

- De Bømlafjordtunnel is een onderzeetunnel in Noorwegen, gelegen in Hordaland.
- Door de 7,9 kilometer lange tunnel loopt de E39.

Kenmerken

- De Bømlafjordtunnel is een 7.888 meter lange enkelbuizige tunnel onder het Bømlafjord, een zeestraat bij Leirvik.
- De tunnel ligt maximaal 262,5 meter onder zeeniveau.
- Het is niet de diepste tunnel, maar wel het diepste punt van het E-wegennet.
- Het zuidelijk tunnelportaal ligt circa 50 meter boven zeeniveau, het noordelijke portaal op 20 meter.
- Dit betekent dat verkeer in de tunnel meer dan 300 meter hoogteverschil moet overwinnen.
- De hellingsgraad bedraagt maximaal 8,5%.
- De steilheid van de hellingen leidt er toe dat de tunnel deels 3 rijstroken heeft.

Geschiedenis

- De tunnel is eind jaren '90 aangelegd en opende op 28 december 2000 voor het verkeer.
- Hiermee werd een veerdienst overbodig en kon er significante tijdswinst behaald worden.
- Het is één van de vroegere projecten om de E39 veerdienstvrij te maken.
- Tot 2013 was dit de langste onderzeetunnel van Noorwegen.

Verkeersintensiteiten

- In 2011 reden dagelijks zo'n 4.000 voertuigen door de tunnel.

Noorwegen

Tysvær

E 39

Tysvær

- Tysvær is een gemeente in de Noorse provincie Rogaland.
- De gemeente telde ± 9370 inwoners in januari 2005, waarvan 51,5% mannelijk.
- Het aandeel ouderen (67 jaar of ouder) is 9,9%.
- In juni 2005 was 2,6% van de bevolking werkloos.
- Er vertrokken in 2004 446 personen en er vestigden zich 540 personen in Tysvær.
- De gemeenteregistratie telde 6 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.
- Tysvær grenst in het noorden aan Sveio en Vindafjord en in het westen aan Haugesund.

Bokn

E 39

Bokn

- Bokn is een gemeente in de Noorse provincie Rogaland.
- Bokn bestaat uit drie bewoonde eilanden (Ognøy, Austre Bokn en Vestre Bokn) en vele kleine eilandjes en Holm.

Veerdienst

Mastrafjordtunnellen (4.424 m)

E 39

- De Mastrafjordtunnel is een onderzeetunnel in Noorwegen, gelegen in Rogaland, nabij de stad Stavanger.

Kenmerken

- De Mastrafjordtunnel is een 4.424 meter lange enkelbuizige tunnel onder een deel van het Boknafjord.
- De tunnel verbindt het eiland Rennesøy met Stavanger en door de tunnel loopt de E39.
- De tunnel verloopt 133 meter beneden de zeespiegel en de hellingsgraad is 8%.

Geschiedenis

- De tunnel is begin jaren '90 aangelegd en opende op 30 november 1992 voor het verkeer.
- Met de tunnel werd de afstand die de E39 per veerdienst over het Boknafjord af moest leggen met de helft ingekort.

Noorwegen

Verkeersintensiteiten

- In 2012 reden dagelijks circa 9.000 voertuigen door de tunnel.

- De Byfjordtunnel is een zeetunnel in Noorwegen, gelegen in Rogaland.

Kenmerken

- De Byfjordtunnel verloopt onder het Byfjord door, even ten noorden van de stad Stavanger.
- De 5.875 meter lange enkelbuisige tunnel verloopt vanaf het vasteland bij Stavanger onder het Byfjord, en tevens onder het eiland Bru door, om op het eiland Sokn weer bovengronds te komen.
- De tunnel verloopt maximaal 223 meter onder zeeniveau, met een helling van 8%.
- De tunnel is onderdeel van de vaste oeververbinding Rennfast die 30 kilometer lang is in totaal.
- Door de tunnel verloopt de E39.

Geschiedenis

- De tunnel is eind jaren '80 en begin jaren '90 aangelegd en was de eerste zeetunnel die meer dan 200 meter diep ging.
- De tunnel is op 30 november 1992 opengesteld voor het verkeer en was bij opening de diepste en langste zeetunnel in Noorwegen.
- Het project Rennfast kostte 770 miljoen NOK.

Tol

- De tunnel is een tolweg, de tol wordt op het eiland Okna geheven.

Verkeersintensiteiten

- In 2011 reden dagelijks 8.500 voertuigen door de Byfjordtunnel.

Noorwegen

Stavanger

E 39

Stavanger Algemeen

- Stavanger ([sta'vanjər]?) is een stad en gemeente in het zuidwesten van Noorwegen en de hoofdstad van de provincie Rogaland.
- Stavanger is het centrum van de olie-industrie in Noorwegen en kent sinds de jaren zeventig van de 20ste eeuw een enorme groei.
- Het gebied heeft een zeeklimaat, met veel neerslag en het gehele jaar is de gemiddelde temperatuur boven het vriespunt.
- Midden in de stad is een klein deel van het oude Stavanger bewaard gebleven: Gamle Stavanger.
- In het centrum bevindt zich de Domkerk van Stavanger.

Stavanger Geschiedenis

- De stad dankt zijn bestaan aan de oprichting van een bisdom in het begin van de twaalfde eeuw.
- Als oorsprong van Stavanger wordt het jaartal 1125 aangehouden.
- De eerste bisschop begon toen met de bouw van de kathedraal, de oudste stenen kerk in Noorwegen.
- Overigens wordt aangenomen dat Stavanger ook voor die tijd al als centrum fungeerde voor de regio.
- Hoewel Stavanger in 1425 stadsrechten verkreeg bleef het een betrekkelijk bescheiden plaats.
- Rond 1600 had de stad nog minder dan 1000 inwoners.
- In de zeventiende eeuw werd Stavanger tot tweemaal toe getroffen door grote branden.
- Bovendien verloor de stad de bisschopszetel aan Kristiansand dat zich in die periode snel ontwikkelde tot het centrum van het zuiden.
- Pas in de negentiende eeuw is er sprake van enige groei.
- De stad profiteert van de groei in de visserij (voornamelijk haring) en de scheepvaart.
- Er ontstaat een industriële ontwikkeling, waarbij conservering, vooral van visproducten, een belangrijke sector is.
- De stad groeit van bijna ± 4000 inwoners aan het begin van de negentiende eeuw tot ± 36.000 aan het eind van de eeuw.
- Hoewel de stad geen bisschopszetel meer was, bleef Stavanger een stad met een religieuze inslag.

Noorwegen

- In 1818 vestigden in Noorwegen de eerste Quakers zich in Stavanger.
- Ook de eerste christelijke zending vanuit Noorwegen, Det Norske Misjonsselskap, werd in de stad opgericht.
- In 1925 werd de stad bovendien opnieuw bisschopszetel voor de Noorse staatskerk.
- In 1969 werd voor het eerst olie gevonden in de bodem van de Noordzee.
- Die vondst was aanleiding voor een uitgebreid debat in Noorwegen welke stad het centrum van de olie-industrie zou worden.
- De voornaamste kandidaten waren Kristiansand en Stavanger.
- De uiteindelijke keuze voor Stavanger was het begin van een stormachtige ontwikkeling voor de stad.

Stavanger Bestuurlijke indeling

- Stavanger bestaat officieel uit 22 delen en 218 onderverdelingen.
- Stavanger is onderverdeeld in 7 stadsdelen: Hundvåg, Tasta, Eiganes og Våland, Madla, Storhaug, Hillevåg en Hinna.
- De agglomeratie inclusief de omliggende gemeenten Sandnes, Sola en Randaberg heeft bijna 240.000 inwoners.
- Ook Krossberg is een plaats binnen de gemeente Stavanger.

Stavanger Economie

- De keuze voor Stavanger als centrum voor de olie-industrie betekende dat dit tegenwoordig de belangrijkste economische sector is.
- Noorwegen behoort tot de grootste olie-producenten ter wereld.
- StatoilHydro, het gedeeltelijk geprivatiseerde Noorse staatsbedrijf, heeft zijn hoofdkantoor in de stad.
- Ook de meeste buitenlandse oliebedrijven hebben hun Noorse vestiging in Stavanger.
- De bevoorrading voor de booreilanden op de Noordzee zorgt ook voor flink wat werkgelegenheid.
- Stavanger is een havenplaats.
- De conserven-industrie, tot in de vijftiger jaren van de twintigste eeuw de belangrijkste industrie, is inmiddels geheel verdwenen.
- Slechts een museum herinnert nog aan de bloei van deze industrie.

Noorwegen

- Als hoofdplaats van de provincie kende de stad al een aanzienlijke dienstensector.
- Die sector werd verder gestimuleerd door de oprichting van een hogeschool in 1969, die in 2005 de status van universiteit verkreeg: de universiteit van Stavanger.

Stavanger Toerisme, verkeer en vervoer

- Stavanger is tegenwoordig een moderne stad.
- Vlak buiten de stad, aan de zuidkant, ligt het enige deel van Noorwegen dat vlak is.
- Hier bevindt zich een aantal stranden.
- Even ten noorden van de stad begint de Boknafjord en de Lysefjord, een van de fraaiste fjorden van Noorwegen, met de beroemde rots de Preikestolen.
- Vliegverkeer naar en van Stavanger gaat over de Luchthaven Stavanger Sola, het oudste en op twee na grootste vliegveld van Noorwegen.
- De spoorlijn Sørlandsbanen loopt van Oslo naar Stavanger.
- Stavanger is bereikbaar via de E39.

Einde Motorvei

 Randabergveien	
---	---

  → 		→	
		→	

 Eiganestunnelen (3.700 m)	
--	---

- De Eiganestunnel is een in aanleg zijnde tunnel in Noorwegen, gelegen in de stad Stavanger in Rogaland.
- De tunnel is 3,7 kilometer lang en onderdeel van de E39.

Kenmerken

- Eiganestunnelen is een 3.700 meter lange tweebuizige tunnel onder Stavanger.
- De tunnel heeft dwarsverbindingen tussen beide buizen op maximaal 250 meter afstand van elkaar.
- De tunnel is onderdeel van een project om 5 kilometer vierstrooks weg door Stavanger aan te leggen, grotendeels ondergronds.
- De tunnel sluit ondergronds aan op de Hundvåg-tunnellen, dit is een ondergrondse splitsing, waarbij men niet van noord naar oost en vice versa kan.

Noorwegen

- Aan beide kanten van de tunnel komt een ongelijkvloerse aansluiting.
- De tunnel verwerkt noord-zuidverkeer door Stavanger.
- Zoals gebruikelijk in Noorwegen wordt de tunnel met explosieven uitgeboord.
- De tunnel is vernoemd naar de wijk Eiganes van Stavanger.

Toekomst

- Op 1 april 2014 werden de contracten voor de aanleg van de tunnel getekend, voor 2 miljard NOK / € 240 miljoen.
- Dit was het grootste individuele contract uit de Noorse geschiedenis.
- De tunnel moet medio 2019 worden opengesteld.
- De tunnel wordt gelijktijdig met het project Ryfast aangelegd, wat de Ryfylketunnellen en Hundvåg-tunnellen omvat.

 Stavanger-Auglendsveien	
 Arm Hinna	
 Boganes	
 Jåttå	
 Forus	
 Bomstasjon	
 Lura-Nord	
 Stavangerveien	
 Stavanger lufthavn	

Luchthaven Stavanger Sola

- Luchthaven Stavanger Sola (Noors: Stavanger lufthavn, Sola) is een internationale luchthaven in Sola, nabij de Noorse stad Stavanger.
- Het is het op twee na grootste vliegveld van Noorwegen en vervoerde in 2007 3.528.426 passagiers.
- De Koninklijke Noorse luchtmacht vliegt vanaf Sola met Westland Sea King-reddingshelikopters.
- Tevens is dit uit 1937 daterende vliegveld het oudste van Noorwegen.

Noorwegen

 Sandnes-sentrum

E 39

Sandnes

- Sandnes ligt 15 km ten zuiden van Stavanger.
- Het grenst in het westen aan Sola, in het zuiden aan Klepp en Time en in het oosten aan Gjesdal en Forsand.
- Net als Stavanger groeit Sandnes explosief sinds het aanwijzen van Stavanger als centrum voor de Noorse oliewinning.
- De gemeente telde in 2005 ± 57.618 inwoners, in januari 2014 waren dat er ± 71.900.

Motorvei

 Sandved

E 39

 Hove

E 39

 Brattebrø

E 39

Motortrafikkvei

Bomstasjon

E 39

 Figgjo-Nord

E 39

 Figgjo

E 39

 Opstad

E 39

Eigersund

E 39

Eigersund

- Eigersund is een gemeente in de Noorse provincie Rogaland.
- De hoofdplaats is Eigersund.

Noorwegen

Lund

E 39

Lund

- Lund is een gemeente in de Noorse provincie Rogaland.
- Lund ligt tussen Kristiansand en Stavanger.
- Het grenst aan Sirdal, Flekkefjord, Sokndal en Eigersund.
- De gemeente telde 3129 inwoners in januari 2005, waarvan 50,2% mannelijk.

Flekkefjord

E 39

Flekkefjord

- Flekkefjord is een gemeente in de Noorse provincie Vest-Agder.
- De gemeente telde ± 8878 inwoners in januari 2005, waarvan 50,3% mannelijk.
- De gemeenteregistratie telde 27 personen met (van oorsprong) de Nederlandse nationaliteit.
- Die Nederlanders wonen in een gemeente waarvan de naam zeer waarschijnlijk van het Nederlandse woord 'vlekje' (als in kleine plaats) is afgeleid,

Flekkefjordbanen

- De spoorlijn Egersund - Flekkefjord ook wel Flekkefjordbanen genoemd is een Noorse spoorlijn tussen de stad Egersund gelegen in de provincie Rogaland en de stad Flekkefjord gelegen in de provincie Vest-Agder.
- Tussen Egersund en Sira maakte de lijn gebruik van hetzelfde tracé als Sørlandsbanen.
- De lijn is in 1991 buiten gebruik genomen.

Geschiedenis

- Het traject werd door de Norges Statsbaner (NSB) als smalspoorlijn op 1 oktober 1904 geopend.
- Tussen 1941 en 1944 werd het traject omgespoord tot normaalspoor door toevoegen van een derde rail.
- In 1944 werd het smalspoor opgebroken en kon uitsluitend normaalspoor treinen gebruikt worden.
- Het traject tussen Sira en Flekkefjord werd in 1991 gesloten.

Austadtunnelen (1.040 m)

E 39

Noorwegen

	Fedafjorden bru	
---	------------------------	---

- De Fedafjordbrug
- De Fedafjordbrug is een hangbrug in Noorwegen, gelegen in Vest-Agder.

Kenmerken

- De Fedafjordbrug overspant het Fedafjord bij het dorp Feda, zo'n 70 kilometer ten westen van Kristiansand.
- De hangbrug heeft een lengte van 566 meter en een hoofdoverspanning van 331 meter. Het brugdek ligt 50 meter boven het fjord.
- Over de brug loopt de E39 met 1x2 rijstroken.
- Vanaf de brug is goed uitzicht over het fjord, dat echter niet zo spectaculair is als de fjorden verder noordelijk.

Geschiedenis

- De Fedafjordbrug is aangelegd als onderdeel van de Listerpakken, een wegenproject in Vest-Agder die een stuk van de E39 moest afsnijden, die voorheen via Kvinesund liep, een stuk verder landinwaarts.
- Als onderdeel van het project zijn de 3.340 meter lange Ravneheitunnelen en de Fedafjordbrug aangelegd.
- De reistijd tussen Kristiansand en Stavanger werd door het project met 20 minuten bekort.
- De brug opende tegelijkertijd met zeven korte tunnels op 30 augustus 2006 voor het verkeer.
- Het gehele project kostte 1.624 miljoen NOK.
- De tol wordt tot circa 2018 geheven.

Tol

- De brug is onderdeel van de Listerpakken, dat met tol gefinancierd wordt.
- Het tolstation bevindt zich zo'n 13 kilometer ten oosten van de brug en daartussen is er nog de mogelijkheid om de weg te verlaten of op te rijden.
- De brug zelf is feitelijk tolvrij, maar doorgaand verkeer komt wel door het tolstation.

	Feidaheitunnelen (1.434 m)	
---	-----------------------------------	---

	Teistedalstunnelen (1.925 m)	
---	-------------------------------------	---

Noorwegen

	Vatlandstunnelen (3.184 m)	
---	-----------------------------------	---

- Vatlandstunnelen
- De Vatlandstunnel is een tunnel in Noorwegen, onderdeel van de E39 in de provincie Vest-Agder.
- De tunnel is enkelbuizig en 3.184 meter lang.

Kenmerken

- De Vatlandstunnel is een enkelbuizige tunnel van 3.184 meter lengte op de grens van de gemeenten Lyngdal en Kvinesdal.
- De tunnel loopt door een gebied met lage bergen. De bergen boven de tunnel zijn ruim 300 meter hoog, slechts iets hoger dan de hoogte van de E39 zelf.
- De E39 is een relatief goed uitgebouwde enkelbaans weg, met een ongelijkvloerse aansluiting net ten westen van de tunnel.
- Ongeveer 3 kilometer ten westen van de Vatlandstunnel bevindt zich de Fedafjorden bru.

Geschiedenis

- Oorspronkelijk verliep de E39 over een lage bergpas langs het meer Vatlandsvannet, waar de tunnel naar vernoemd is.
- Dit is thans de fylkesvei 551, een smalle en bochtige weg.
- De tunnel is midden jaren 2000 aangelegd en opende uiteindelijk op 1 september 2006 voor het verkeer.
- De tunnel is tolvrij.
- De aanleg van de tunnel was onderdeel van het project Listerpakken, wat 17,5 kilometer nieuw tracé van de E39 omvatte in Vest-Agder.

Verkeersintensiteiten

- Dagelijks maken circa 4.600 voertuigen van de tunnel gebruik.
-

Tol

- De tunnel zelf is tolvrij, maar 6 kilometer oostelijker is wel een tolstation om het project Listerpakken te financieren.

	Lyngdal	
---	----------------	---

Noorwegen

Mandal

E 39

Mandal

- Mandal is een plaats in de gelijknamige Noorse gemeente Mandal, provincie Vest-Agder.
- Mandal telt ± 10.372 inwoners (2007) en heeft een oppervlakte van 6,72 km².

Søgne

E 39

Søgne

- Søgne is een gemeente in de Noorse provincie Vest-Agder.
- Søgne ligt aan de kust, en grenst aan Mandal (W), Marnardal (NW), Songdalen (NO) en Kristiansand (O).
- De gemeente telde ± 11.005 inwoners op 1 januari 2014.
- Søgne is tegenwoordig vooral een forenzengemeente voor mensen die in Kristiansand werken.
- Beide plaatsen zijn verbonden door de E39, die de komende jaren wordt uitgebouwd tot autosnelweg.
- Ten zuiden van de dorpskern Tangvall ligt Høllen van waaruit een veerboot gaat naar de eilandengroepen Ny-Hellesund en Borøya.
- De Sognefjord (Noors: Sognefjorden) is de langste fjord van Noorwegen en de derde langste ter wereld, na de Kangertittivaq in Groenland en de Greely Fiord op Ellesmere-eiland (Canada).
- Hij ligt in West-Noorwegen in de provincie Sogn og Fjordane, circa 72 km ten noorden van Bergen.
- De Sognefjord heeft diverse zijarmen zoals de Lustrafjord, Aurlandsfjord, Lærdalfjord en de Nærøyfjord.
- De fjord is circa 204 kilometer lang en loopt tot Skjolden.
- Grote plaatsen langs de fjord zijn Lavik, Høyanger, Balestrand, Hermansverk en Sogndal.
- Er zijn zes ferryverbindingen om de Sognefjord over te steken: tussen Rysjedalsvika en Rutledal, tussen Lavik en Oppedal, tussen Nordeide-Måren en Ortnevik, tussen Dragsvik en Vangsnes, tussen Gudvangen-Kaupanger en Lærdal, en tussen Mannheller en Fodnes.

Noorwegen

 Rigetjønnveien	
---	---

 Hannevika	
--	---

 Vesterveien	
--	---

 Bomstasjon	
---	---

 Vesterbrua	
---	---

 Kristiansand → 	
---	---

Kristiansand

- Kristiansand (niet te verwarren met Kristiansund) is een stad in Noorwegen.
- Het is de hoofdstad van de provincie (Noors: fylke) Vest-Agder.
- De stad ligt aan de kust bij de monding van de rivier de Otra, in het uiterste zuiden van Noorwegen.
- Kristiansand heeft ruim ± 87.000 inwoners.
- Kristiansand is een betrekkelijk jonge stad.
- De stad werd in 1641 door de Deense koning Christiaan IV gesticht.
- Het centrum van de stad, Kvadraturen, kenmerkt zich door een volledig rechthoekig stratenpatroon.
- De Domkerk van Kristiansand is een van de grootste van Noorwegen met 2.029 zitplaatsen.
- Als 'hoofdstad' van het zuiden is de stad een geliefd vakantiedoel voor de Noren.
- Bij de stad ligt een dierentuin, Dyreparken, waar ook een pretpark aan gekoppeld is.
- Ieder jaar begin juli wordt het festival Quart in de stad gehouden, een van de belangrijkste festivals van Noorwegen.
- De stad Kristiansand kon zich lange tijd ontwikkelen binnen de grenzen die Christian IV had gesteld.
- Pas in 1921 volgde een kleine uitbreiding toen de wijk Lund in de voormalige gemeente Oddernes bij Kristiansand werd gevoegd.
- In 1965 werd het restant van Odderness en de gemeenten Tveit en Randesund bij de stad gevoegd.

Noorwegen

- Kristiansand is de geboorteplaats van onder meer de Noorse kroonprinses Mette-Marit, de dichter Henrik Wergeland en de schrijver Jens Bjørneboe.

Verkeer en vervoer

- Vanuit Kristiansand vertrekken veerboten van Color Line en Fjord Line naar Hirtshals in Denemarken.
- De E39 volgt de veerboot naar Hirtshals en gaat vervolgens naar Aalborg.
- Op het Noorse vasteland loopt de E39 naar Stavanger en dan verder naar Bergen.
- De belangrijkste route vanuit de stad, de E18, loopt langs de kust naar het noordoosten richting Oslo.
- Het eerste deel van deze weg is inmiddels omgebouwd tot autosnelweg, in de komende jaren wordt de gehele route tot aan Oslo omgebouwd.
- Vanuit Kristiansand naar het noorden, het binnenland in, loopt rijksweg 9 door het Setesdal naar Hovden en Haukeligrend.
- Het station ligt direct naast de haven. Hoewel het een tussenstation is aan de lijn Oslo-Stavanger is het feitelijk een kopstation.
- Even buiten de stad ligt het vliegveld Kjevik. Naast chartervluchten zijn er lijndiensten naar Oslo, Stavanger, Bergen, Kopenhagen en Amsterdam.

Cultuur

- In Kristiansand is de hoofdvestiging van de Universiteit van Agder.
- Deze instelling werd in 1994 opgericht als Hogeschool van Agder en werd in 2007 een universiteit.
- Op 6 januari 2012 is ten zuiden van het centrum, op het schiereiland Odderøya, het Kilden Theater geopend.
- De belangrijkste zomersport in Kristiansand is voetbal.
- Trots van de stad is IK Start.
- De ploeg werd twee maal kampioen van Noorwegen en speelt sinds een aantal jaren weer in de hoogste klasse van het Noorse voetbal.